

Demokrat şairə Hökümə Billurinin vətən həsrətli, kədər motivli mühacirət yaradıcılığı

(Əvvəli 7-ci səhifədə)

Şairə o inqilablara, o qiyama inanır. Qəhrəman Azəri elinin azad gələcəyinə inanır.

Vətənin nicatı tez gələcəkdir!

O yenə çıxacaq bir gün ağ günə.

Mən ki, inanıram o parlaq günə!..

(1948)

"Gənc şairə üçün xalqının bu vəziyyətini görmək ağır idi. O, indi İran irticaçılarının Cənubi Azərbaycanda törətdiyi vəhşilikləri ürək yanğısı ilə təsvir edir" (4.səh.4) Qəlbi yaralı şairə xoş günlərində belə vətəni, doğma Təbrizi, Zəncanı unutmur. Hisslərini qələmi, kağızı, əsərləri ilə bölüşür. Qərrib ellərdə Zakirə, Vaqifə, Vidadiyə "Durnalar" şeirini yazdıran ilham pərisi Hökümə Billuriyə elə "vətəndən yaz" hökümünü verir. Vətənlə arasında dağlar, çaylar var. Şairə "Vətən" (4.səh.25) şeirində torpağının halını dağlar arxasında soruşur. Durna qatarına müraciət edir. Həs-rətindən gündüzü gecəyə çevrilib. Anasından da xəbər ala bilmir. Vətənin halına acıyır. Şəhərləri qanlara batan vətənin böyük amalı ölməyəcək. Torpağını birçə dəfə görsə, dizinə qüvvət gələr. Ona şeirlər, dastanlar yazdıran vətən eşqidir. Həs-rətindən pərişan olsa da, vüsəlnə inanır.

*Hüsnün aşiqiyəm, bilir hər diyar,
Sonsuz məhəbbətin olsun payidar.
Könlüm məndən sənə qalmış yadigar
Gəlmir özgə şeyə gümanım, vətən!*

Şairə elə əzəldən vətən aşiqidir. Mühacirətdə olması bu hissləri bir qədər alovlandırır. Hələ 1946-cı ildə Zəncanda olarkən vətənin şərafinə yazdığı "Azərbaycan" şeirində onu dilbəri, cananı, işıqlı məkanı, cənnət yurdu, arxası, gümanı, pənahı, ideali adlandırır. Onun qala dağlarını, dərələrini, bağlarını tərənnüm edir. Vətəninə olan xoş arzularını dilə gətirir.

*Qeyrətlidir oğlanların,
qəhrəmandır qızların,
Bil qarşında düşmən bülkər
acizənə dizlərin.*

*Sənsən bizə əzəl gündən
Səttar xandan yadigar,
Çalışaram mən uğrunda
nə qədər ki, canım var.*

Şah üsul-idarəsinə, onun məmurlarına nifrətlə dolu olan Hökümə Billuri "Mənim arzum" (1949), "Ölməz qəhrəman" (1950), "Həyat yollarında" (1951), "Mübarizə illərində" (1954), "İstərəm" (1969), "Dünya belə dünyadır" (1989), "Səndən uzaqlarda" (1961), "Apar məni o yerlərə" (1981), "Bir də bahar gəlsə" (1984), Seçilmiş əsərləri (1986) və s. kitablarında döndə-döndə bu məsələlərə toxunmuş, təbii asılı olaraq müxtəlif

təpkili emosional münasibət bildirmişdir. Azərbaycan demokratik poeziyasının inkişafında böyük əməyi olan H.Billuri elmi əsərlər üzərində işləmiş, Cənubi Azərbaycan demokratik poeziyasının inkişafını da tədqiq etmişdir. Şəhriyar poeziyasını dərinləndirən sevon şair-alım H.Billurinin onun haqqında yazdığı elmi monoqrafiya Cənubi Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığına böyük töhfədir. Xalqımızın böyük yazıçısı Mirzə İbrahimov yazırdı: "...Hökümə Billuri İkinci Dünya müharibəsinin son illərində İranda və Cənubi Azərbaycanda başlamış demokratik hərəkatda fəal iştirak etmiş, azadlıq uğrunda mübarizəyə qalmış xalq kütlələrinin ön cərgələrində gedən mübarizələrdən biri olmuşdur". (5, səh.3)

H.Billuri həm ədəbiyyatımızın, həm elmimizin inkişafında xidmətlərinə görə daima dövlətin diqqətində olan sənətkarlardandır. Cənubi Azərbaycan xalqının həyatını, yaşam tərzini, azadlıq uğrunda mübarizəsini, başına gələn tələtətləri, həyat gerçəkliklərini əsərlərində əks etdirən şairə Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində layiqli yerini tutmuşdur.

Ədəbiyyat

1. Cənubi Azərbaycan ədəbiyyatı antologiyası. III cild. Bakı, 1988.
2. Teymur Əhmədov. Ədəbi qeydlər. Bakı 2005.
3. Hökümə Billuri. Ölməz qəhrəman. Bakı, 1950.
4. Hökümə Billuri. Mənim arzum. Bakı, 1949.
5. Hökümə Billuri. İran Azərbaycanı realist demokratik poeziyasının inkişafı. Bakı, 1972.

Sakibə ƏLƏSGƏROVA,
filologiya üzrə fəlsəfə
doktoru,
Azərbaycan Dövlət
Pedaqoji Universiteti